PROCEEDING BOOK

SELÇUK 10. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KONYA
21 - 23 HAZİRAN 2024

SELÇUK 10. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

SELCUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
JUNE 21 - 23, 2024-
KONYA

ISBN: 978-625-6283-32-9

SELCUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
JUNE 21 - 23, 2024- KONYA

Edited By
ASSOC. PROF. DR. RUNGCHACADAPORN

CONFERENCE ORGANIZING BOARD
Head Of Conference: *Prof. Dr. Başak Hanedan*
Head of Organizing Board: *Dr Gültekin Gürçay*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Ali Bilgili*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Naile Bilgili*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Hülya Çiçek Kanbur*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Dwi SULISWORO*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Dody Hartando*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Raihan Yusoph*
Organizing Committee Member: *Prof. ZAIN MUSA*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Sameer Jain*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Yaqub Babayev*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Həcər Hüseynova*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Ivaylo Staykov*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. DR. Rungchacadaporn –*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərəfxanoğlu*
Organizing Committee Member: *Assist. Prof. Dr. Mahrux Dövlətzadə*
Organizing Committee Member: *Assist. Prof. Ihwan Ghazali*
Organizing Committee Member: *Lect. Mehmet Nuri Ödük*
Organizing Committee Member: *Assist. Prof. Dr. K. R. Padma*
Organizing Committee Member: *Dr. Öğr. Üyesi Naci Büyükkaracığan*
Organizing Committee Member: *Dr. Öğr. Üyesi Mehdi Meskini Heydarlou*
Organizing Committee Member: *Aynurə Əliyeva*
Organizing Committee Member: Dr. *Amaneh Manafidizaji*

All rights of this book belong to Academy Conferences Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsibleboth ethically and juridically.
Academy Global–2024 ©

CONFERENCE ID

SELCUK 10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

DATE – PLACE
JUNE 21 - 23, 2024- KONYA

ORGANIIZATION
ACADEMY GLOBAL CONFERENCES & JOURNALS

EVALUATION PROCESS
All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES
Turkey – Malaysia – Japan – Latvia - Portugal. – Estoni – Romania- Taoyuan – NORWAY- Nigeria- Kazakhstan – Greece- Finland- Thailand- Korea- Argentina – Mexico – Bahrain- Bangladesh – Lithuania- Chile- Colombia – Afghanistan – Algeria- Egypt – Tunis- Cuba- Guyana- Tajikistan – Bulgaria- Estonia – Iran- India- Eritrea. – Uzbekistan - United Arab Emirates- Iraq- Chile – Philippines- Kyrgyzstan- Lebanon- Russia – Guyana – Tajikistan – Bulgaria- Belgium- Brazil- Morocco -

PRESENTATION
Oral presentation

ASSOCIATION & ACADEMIC INCENTIVES :
More than 50 % of papers have been presented by foreigner participants
93 papers from Turkey and 117 paper form other Countries
Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an "official assignment letter"

Issued: 01.08.2024
ISBN: 978-625-6283-32-9

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Veteriner Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-36643897-000-2300315795 05.10.2023
Konu : Görevlendirilme.

KLİNİK BİLİMLER BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04.10.2023 tarihli ve E-36643897-000-2300313904 sayılı belge.

İlgide kayıtlı yazıda belirtildiği üzere, Bölümünüz Veterinerlik İç Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Başak HANEDAN'ın, "Academy Global Conferences & Publishing tarafından önümüzdeki tarihlerde düzenlenecek olan uluslararası kongrelerde; kongre başkanı, kongre düzenleme ve bilim kurulu üyesi olarak görevlendirilmesi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Yavuz Selim SAĞLAM
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: c147f559-545f-45be-8400-8eec2b215b38 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys

Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2317222
Elektronik Ağ: http://www.atauni.edu.tr/#!birim=veteriner-fakultesi
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr
Bilgi: Derya FINDIK
Faks: +90 442 2317244
E-Posta: vetfak@atauni.edu.tr

MÜZİK EĞİTİMİNDE DOĞAÇLAMA: ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ YAKLAŞIMLARI

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erdi ÇIRACIOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, - 0009-0007-5428-5362

Prof. Dr, Begüm ÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, - 0000-0001-8346-7308

ÖZET

Müzik eğitimi anabilim dallarında verilen çalgı derslerinde, ders saatlerinin yetersizliği, ders içeriklerinin doğaçlamaya yönelik kazanımlar içermemesi ve doğaçlama eğitiminin sistematik bir yaklaşımla sunulmaması, öğrencilerin doğaçlamadan uzaklaşmasına ve hatta korkmasına neden olabilmektedir. Bu eksiklikler, öğrencilerin müzik öğretmenliği ve profesyonel müzik yaşantılarında notasız çalmayı gerektiren durumlarda zorluk yaşamalarına yol açabilir. Bu gibi durumlarda çalınacak eserlerin kulaktan notaya aktarılması gerekmekte ve bu durum anlık ikinci ses çalma, eserin tonuna uygun doğaçlama yapma ve ara soloları doğaçlama yoluyla icra etme gibi performansları zorlaştırmaktadır.

Bu çerçevede yapılan araştırmanın amacı, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören müzik öğretmeni adayları ve öğretim elemanlarının doğaçlama konusundaki yaklaşımlarını belirlemektir. Çalışma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrenciler ve öğretim elemanlarıyla yürütülmüştür. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenci ve öğretim elemanlarına açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu uygulanmış ve çalgıda doğaçlama yapılması üzerine görüşleri toplanmıştır. Araştırmanın verileri, MAXQDA-22 programı ile analiz edilerek, elde edilen bulgular görseller ve kaynaklarla desteklenerek tartışılmıştır.

Çalışmada katılımcıların konu ile ilgili ifadeleri ve önerileri birebir alıntı olarak verilmiştir. Sonuç olarak, müzik eğitiminde doğaçlamanın önemi ve etkin bir şekilde öğretilmesi gerekliliği vurgulanarak, mevcut eksikliklere yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Çalgı Dersleri, Doğaçlama Eğitimi, Müzikte Doğaçlama, Müzik Öğretmeni Adayları, Öğretim Elemanları.

PROCEEDING BOOK

IMPROVISATION IN MUSIC EDUCATION: APPROACHES OF STUDENTS AND INSTRUCTORS

ABSTRACT

In instrumental courses given in music education departments, the insufficiency of course hours, the fact that the course content does not include improvisation-oriented acquisitions, and the fact that improvisation education is not presented with a systematic approach may cause students to move away from improvisation and even fear it. These deficiencies may cause students to experience difficulties in situations that require playing without notes in music teaching and professional music life. In such situations, the pieces to be played need to be transferred from ear to notation, and this makes performances such as playing instant second voice, improvising in accordance with the tone of the piece, and performing intermediate solos through improvisation difficult.

In this framework, the aim of this study is to determine the approaches of music teacher candidates and instructors studying in the Department of Music Education to improvisation. The study was conducted with students and instructors studying in the Department of Music Education in the spring semester of the 2023-2024 academic year. An interview form consisting of open-ended questions was applied to the students and instructors who agreed to participate in the study and their opinions on improvisation on the instrument were collected. The data of the study were analyzed with the MAXQDA-22 program and the findings were discussed with visuals and references.

In the study, the participants' statements and suggestions on the subject were quoted verbatim. As a result, the importance of improvisation in music education and the necessity of teaching it effectively were emphasized and solution suggestions for the existing deficiencies were presented.

Keywords: Music Education, Instrument Lessons, Improvisation Education, Improvisation in Music, Music Teacher Candidates, Instructors.

1. GİRİŞ

Müzikte doğaçlama, müzisyenin armoni ve işitme eğitimi doğrultusunda, anlık ve özgür bir şekilde, önceden belirlenmiş nota ve yapıların dışında kendisini ifade ettiği yaratıcı bir performanstır. Bu süreçte müzisyen, kişisel duygularını, teknik becerilerini ve müzikal bilgisini kullanarak özgün ve tek seferlik müzikal ifadeler yaratır. Doğaçlama, caz, klasik müzik, rock, blues ve dünya müziği gibi birçok farklı müzik türünde önemli bir yer tutar ve dinleyici ile müzisyen arasındaki etkileşimi derinleştirir. Ayrıca, doğaçlamanın öğrencinin yaratıcılığını ortaya çıkarma ve geliştirme bakımından müzik eğitimine önemli katkılar sağlayabileceği öngörülmektedir. Apaydın'a (2022) göre, doğaçlamanın ortaya çıkabilmesi için belli bir bilgi, beceri ve tecrübe gerekir. Ancak, doğaçlama yapılabilmesi için kişinin zihinsel, psikolojik ve sosyolojik anlamda buna hazır olması ve içinde bulunduğu öğrenme ortamının buna göre

PROCEEDING BOOK

yapılandırılmış olması gerekmektedir. Müzik eğitimi alan bir öğrencinin hem nota okuma yeteneğine sahip olması hem de notaya bağlı kalmaksızın eşlik çalabilme becerilerini geliştirmesi, kendi enstrümanında ifade gücünü artıracağı ve armoni bilgisini geliştirerek müzik eğitimine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, spontane gelişen müzikal deneyimlerde, enstrüman çalan bireylerin notaya bağlı olmadan çalma yeteneğinin eksikliği önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu durum, müzikal ifade özgürlüğünü kısıtlayabildiği gibi, anlık yaratıcılığı da engelleyebilir. Bu nedenle, müzik eğitiminde doğaçlama becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir.

Güleç (2017) çalışmasında, ülkemizde müzik öğretmenliği mesleğinin temelini oluşturan müzik eğitimi anabilim dallarının program ve ders içeriklerini incelemiştir. Çalışma, mevcut anlayışın yaratıcı etkinliklere çok az yer verdiğini ve daha çok bilgi aktarımına dayalı olduğunu göstermektedir. Bu durumun, müzik öğretmeni adaylarını yeterince üretken olmaya teşvik etmediği ve onların yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkarmak ve desteklemek konusunda yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Yıllar boyunca geleneksel müzik eğitimi, öğrencilerin enstrümanlarında notalara bağlı kalarak çalmayı öğretmeye odaklanmıştır. Ancak, doğaçlama ve notaya bağlı olmayan eşlik ve çalma yöntemlerine dayalı dersler genellikle ihmal edilmiştir. Bu nedenle, müzik öğretmenliği eğitim programlarında doğaçlama eğitimine ayrılan zaman ve kaynaklar, öğrencilerin müzikal yeteneklerini ve performans kalitelerini artırmak için hayati bir rol oynamaktadır.

Bu çalışmada, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda çalgı öğretim elemanları ve müzik öğretmeni adaylarının çalgıda doğaçlamaya yönelik yaklaşımlarının belirlenmesi açısından bakış açıları sunulmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde doğaçlamanın önemli bir rol oynaması gerektiği düşüncesinden hareketle, öğrencilerin çalgılarında yaratıcılıklarını ve duygusal ifadelerini serbestçe ifade edebilmelerinin müzik eğitimi açısından büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu öngörüye dayanarak gerçekleştirilen araştırmada, müzik bölümünde lisans eğitimi alan öğrencilerin doğaçlama yapma durumları ve öğretim elemanlarının bu konudaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, araştırma, müzik eğitimi programlarının yeniden yapılandırılması ve doğaçlamanın müzik eğitimine entegrasyonu konusunda önemli katkılar sağlayacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, bireylerin kişisel deneyim ve algılarını derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma modelinin fenomenoloji/olgubilim deseni kullanılmıştır. “Fenomenoloji: Bir fenomenin bireylerin ya da belli bir grubun, deneyimleri açısından tanımlanmasıdır” (Christensen, 2020, aktaran Aytemur, 2022). Nitel araştırma yaklaşımında araştırma sorusuna göre farklı desenler kullanılmaktadır. Fenomenoloji, deneyimleri ve algıları anlamak için “nasıl” sorusunu sorarak derinlemesine araştırma yapmayı hedefleyen bir nitel araştırma yöntemidir (Aytemur, 2022).

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

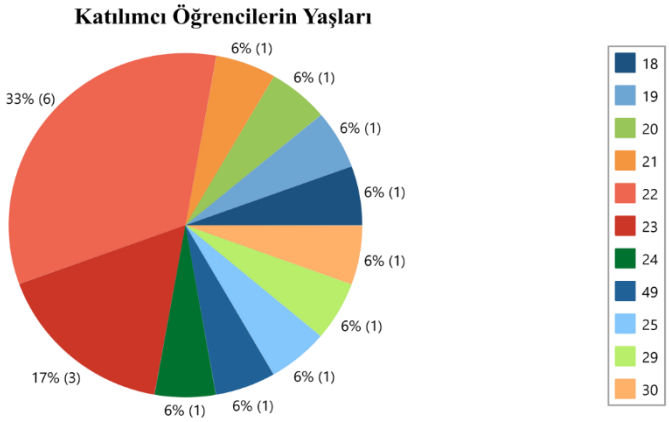
2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada, amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen, müzik alanında lisans eğitimi almakta olan 18 öğrenci ile bu kurumlarda müzik eğitimi veren 11 eğitimcinin doğaçlama hakkındaki görüşleri, oluşturulan görüşme formu ile toplanmış ve incelenmiştir. Elde edilen verilerin MAXQDA programıyla analizi yapılmış, bulgular çizelgeler ve görseller aracılığıyla sunulmuştur. Öğrencilerin demografik bilgileri Çizelge 1, Görsel 1 ve Görsel 2'de verilmiştir.

Çizelge 1. Öğrencilerin Cinsiyeti

Cinsiyet	***n***	***%***
Kadın	7	38,89
Erkek	11	61,11
Toplam	**18**	**100,00**

Çizelge 1'de öğrencilerin cinsiyet bilgilerine bakıldığında, 11'inin erkek, 7'sinin kadın olduğu ve toplamda 18 kişinin çalışmaya katıldığı görülmektedir. Genelde kadın nüfusunun fazla olduğu müzik ana bilim dalında, bu çalışmaya gönüllülük esasına dayalı olarak erkeklerin daha fazla katılması, doğaçlamaya yönelik ilgilerinin daha fazla olduğunu düşündürmektedir.

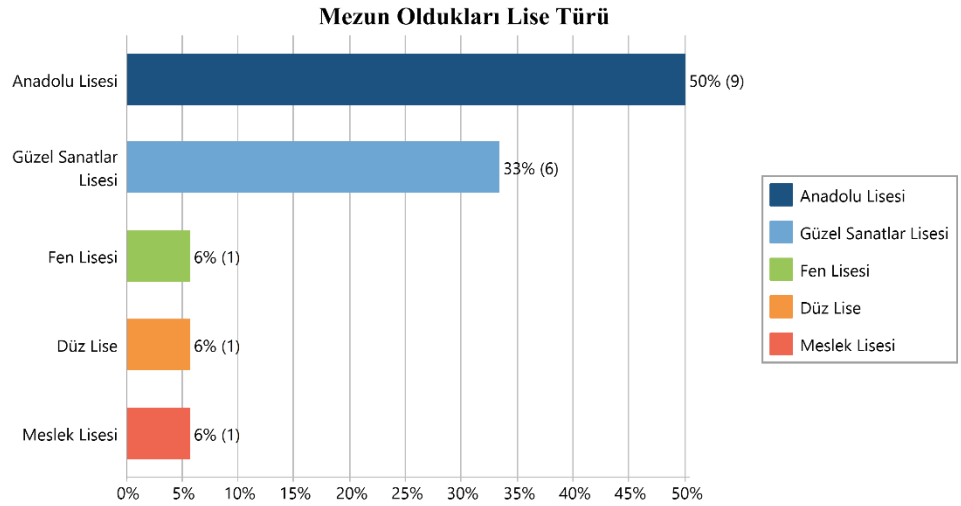

Görsel 1. Öğrencilerin Yaşlarına İlişkin Dağılım

Görsel 1'de öğrencilerin %33'ü 22 yaşında, %17'si 23 yaşındadır. Diğer yaş gruplarının her birinin %6 oranında dağılım gösterdiği görülmektedir.

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Görsel 2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine İlişkin Dağılım

Görsel 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin; %50'sinin Anadolu Lisesi %33'ü Güzel Sanatlar Lisesi %6'sı Fen Lisesi %6'sı Düz Lise %6'sı Meslek Lisesi olarak dağılım gösterdiği görülmektedir. Buradan katılımcıların çoğunun Anadolu Lisesi çıkışlı olduğu görülmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada, doğaçlama konusunda bilgi sahibi olan katılımcılara ulaşmak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yürütülmüştür. Araştırma kapsamında veriler, öğrenciler ve öğretim elemanlarına yöneltilen açık uçlu ve seçmeli soru tiplerinden oluşan görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde MAXQDA Analytical Pro 2022 programı kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada, "verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde düzenlenmesi ve yorumlanması" (Yıldız, 2014: 56) esas alınmıştır.

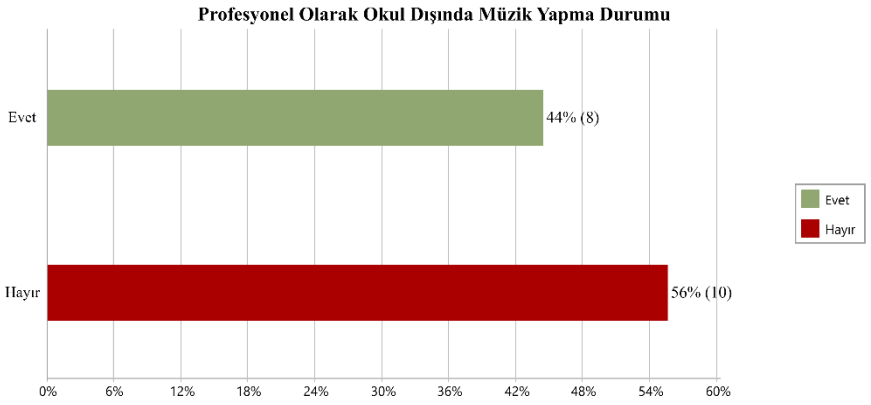
3. BULGULAR

3.1. Öğrenciler

Bu bölümde, 18 öğrenci ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcılar "Ö1, Ö2, … Ö18" şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılardan bazılarının örnek ifadelerine yer verilmiştir.

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Görsel 3. Profesyonel Olarak Okul Dışında Müzik Yapma Durumları

Görsel 3'de araştırmaya katılan öğrencilerin %44'ünün Evet, %56'sının Hayır cevabını verdiği görülmektedir. Birbirine oldukça yakın çıkan bu durumda *Sahne Alarak* doğaçlamasını geliştirdiğini söyleyen Ö1, Ö4 ve Ö18 adaylarını baz aldığımızda sahneye çıkmanın doğaçlama yapmakta ve doğaçlamanın geliştirilmesinde önemli bir etken olduğunu söyleyebiliriz.

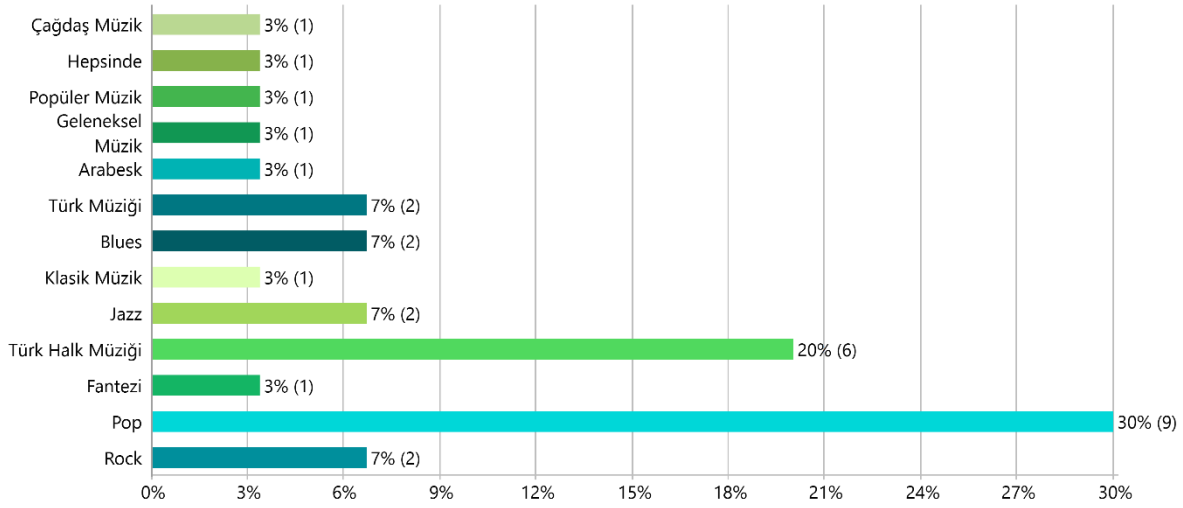
Çizelge 2. Doğaçlama Yapabildikleri Çalgılara İlişkin Dağılımları

Çalgılar	**Frekans**	**Yüzde**
Flüt	1	4,55
Blok Flüt	1	4,55
Elektro Gitar	1	4,55
Ud	0	0,00
Bağlama	4	18,18
Gitar	3	13,64
Keman	5	22,73
Piyano	4	18,18
Hepsinde	3	13,64
TOPLAM	22	100,00

Çizelge 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin; 5'inin Keman, 4'ünün Piyano, 4'ünün Bağlama, 1'inin Vokal, 1'inin Flüt, 1'inin Gitar, 1'inin Ud, 1'inin de Klarnet çalgısında doğaçlama yapabildiği görülmektedir. Buna ilişkin cevaplarını baz alarak Ö1,Ö7,Ö8 adayların enstrümanların hepsinde doğaçlama yapabildiği, Ö2, Ö3, Ö5, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18 adaylarının sadece ana çalgısında doğaçlama yapabildiği, Ö4, Ö9 ve Ö12 adayların ana çalgıları dışında ki en az bir enstrümanla daha doğaçlama yapabildikleri görülmektedir.

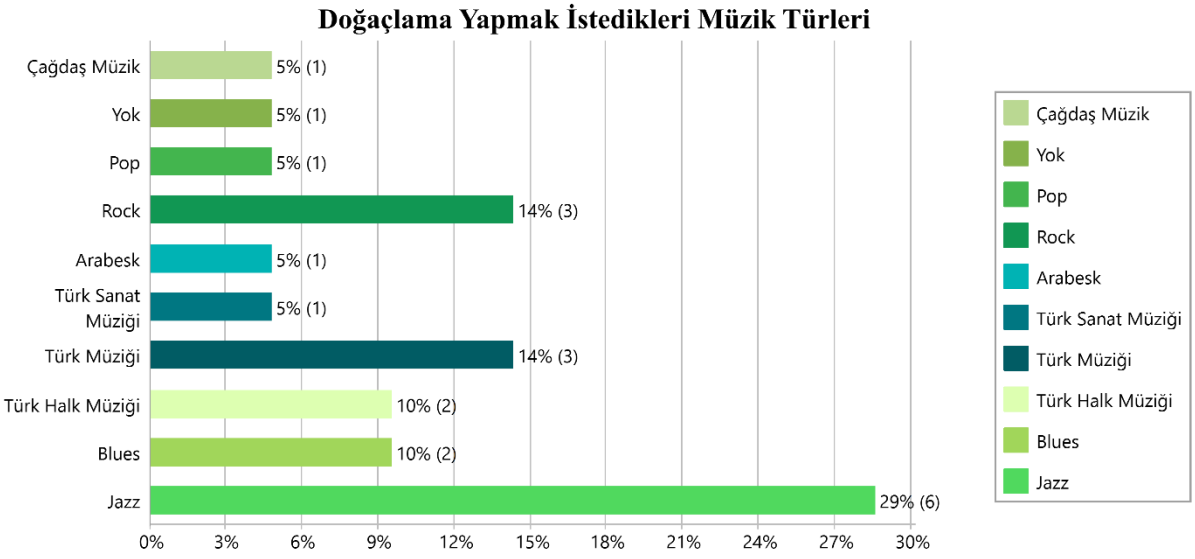
PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Görsel 4. Doğaçlama Yapabildikleri Müzik Türlerine İlişkin Dağılımları

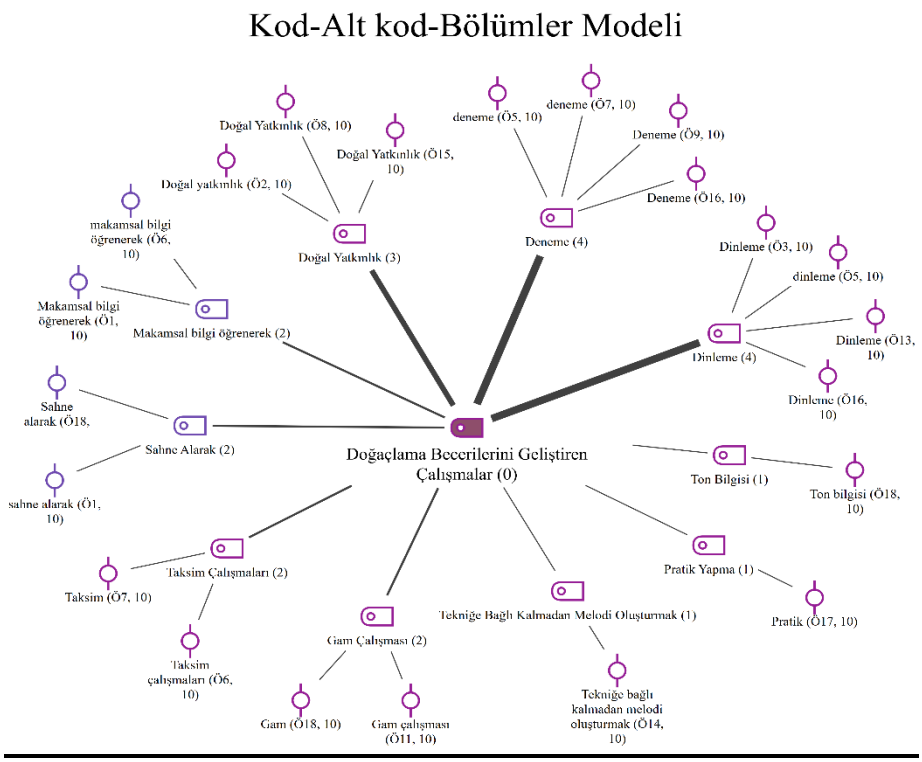
Görsel 4 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin %30 oran ile Pop Müziği ve %20 oran ile Türk Halk Müziği türünde daha çok doğaçlama yapabildikleri ve ilgilerinin olduğu görülmektedir. Türk Müziği, Blues, Jazz, Rock türlerinde oran %7, Çağdaş Müzik, Hepsinde, Popüler Müzik, Geleneksel Müzik, Arabesk,Fantezi ve Klasik Müzik türlerinde oran %3 olarak olduğu belirlenmiştir.

Görsel 5. Doğaçlama Yapmak İstedikleri Müzik Türlerine İlişkin Dağılımlar

Görsel 5 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin yoğunlukta Jazz Müziğine karşı ilgileri oldukları belirlenmiştir. Rock Müzik ve Türk Müziği %14, Türk Halk Müziği ve Blues %10, Çağdaş Müzik, Pop, Arabesk, Türk Sanat Müziği ve Yok seçeneği %5 oranında kalmıştır.

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Görsel 6.Doğaçlama Becerilerini Geliştirdiği Çalışmalara İlişkin Kod-Alt Kod-Bölümler Modeli

Görsel 6 incelendiğinde; Ö5, Ö7, Ö9 ve Ö16 adayları Deneme yoluyla, Ö3, Ö5, Ö13, Ö16 Dinleme yoluyla, Ö2, Ö8, Ö15 Doğal yatkınlık becerisi ile geliştirdiği görülmektedir. Buna göre yoğunlukta öğrencilerin doğaçlama becerilerini Deneme, Dinleme ve Doğal yatkınlıkları ile geliştirdiklerini söyleyebiliriz. Diğer adaylardan Ö18, Ö11 Gam çalışması yaparak, Ö6, Ö7 Taksim çalışmaları yaparak, Ö1, Ö18 Sahne alarak, Ö1, Ö6 Makamsal bilgi öğrenerek, Ö18 Ton bilgisi öğrenerek, Ö17 Pratik yaparak, Ö14 Tekniğe bağlı kalmadan melodi oluşturarak doğaçlama becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir.

Çizelge 3. Doğaçlama Yapmanın Sağladığı Katkılara ilişkin Görüşler

İfadeler	***f***	***%***
Katkısı Yok	1	4,17
Dikte Gelişimi	1	4,17
Müziği Daha Kapsamlı Düşünmek	1	4,17
Beste Yapma	1	4,17
İşitsel Beceri	1	4,17
Solfej Kabiliyeti	1	4,17
Kulak Gelişimi	3	12,50
Üretkenlik	1	4,17
Özgür Hissetme	2	8,33
Çalgı Becerisi	3	12,50
Spontane Durumlarda Eşlik Yapabilme	1	4,17
Yaratıcılık	2	8,33
Özgüven	4	16,67
Aranjörlük Bilgisi	1	4,17
Müzikal Bilgi	1	4,17

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

TOPLAM	24	100,00

Çizelge 3 incelendiğinde; yoğunlukta Ö2, Ö4, Ö11, Ö18 adaylarının doğaçlamanın Özgüvenini geliştirdiğini yorumlarında belirttiği, Ö8, Ö13, Ö17'ye göre Kulak gelişimine katkı sağladığını, Ö5, Ö7, Ö16 adaylarının ise Çalgı becerisinin gelişmesinde katkı sağladığını düşündükleri saptanmıştır.

Doğaçlama becerisi olmayan tek aday olan Ö12'nin doğaçlamanın katkısı olmadığını düşündüğü, diğer adaylardan Ö6'nın kendisini doğaçlama yaparken daha Özgür hissettiğini, Ö2 ve Ö9'un Yaratıcılık becerisinin geliştiğini , Ö18'in Dikte gelişiminde katkı sağladığını , Ö15'in Müziği daha kapsamlı olarak düşündüğünü, Ö14'ün doğaçlama sayesinde besteler yapabildiğini, Ö10'un İşitsel becerisini geliştirdiğini, Ö8'in Solfej kabiliyetini geliştirdiğini, Ö3'ün Spontane durumlarda eşlik yapabildiğini, Ö1'in ise Müzikal bilgisinin ve Aranjörlük yeteneğinin geliştirdiğini belirtip, doğaçlamanın kendilerine sağladığı katkıları dile getirdiği görülmüştür.

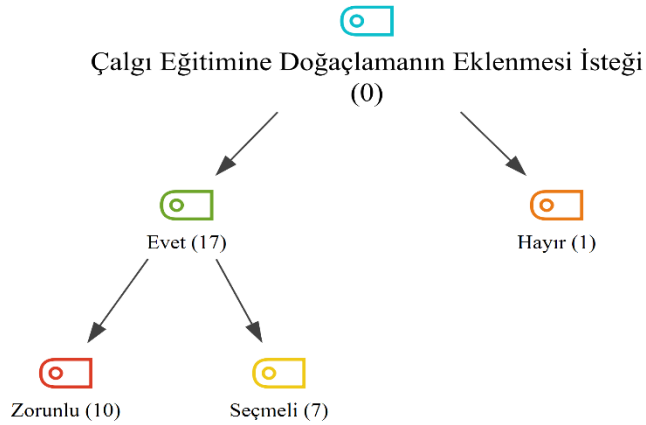
Çizelge 4. Bir Parçayı Farklı Tonlarda Çalabilme Durumlarına İlişkin Dağılım

Kaç farklı tonda çalabildiği	***n***	***%***
0	1	5,88
2	1	5,88
3	2	11,76
12	10	58,82
5	1	5,88
6	2	11,76
TOPLAM	17	100,00

Çizelge 4 incelendiğinde; Araştırmaya katılan öğrencilerden 10'unun bir parçayı 12 farklı tondan çalabildiği, diğer öğrencilerin ise, bu becerilerinin sınırlı olduğu görülmektedir. Ö12 ise doğaçlama yönünde kendini geliştirmeyen tek aday olup, bir şarkıyı farklı hiçbir tondan çalamadığı gözlemlenmiştir. Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18 kodlu adayların bir şarkıyı 12 farklı tondan çalabildiği, Ö1 ve Ö17'nin 6 farklı tondan; Ö5 ve Ö13'ün 3 farklı tondan; Ö3'ün 5 farklı tondan; Ö10'un 2 farklı tondan çalabildiği cevaplarında görülmektedir.

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Görsel 7. Öğrencilerin Çalgı Eğitimine Doğaçlamanın Eklenmesi İsteğine İlişkin Dağılımları

Doğaçlama yapamayan Ö12 kodlu adayın bu dersin eklenmesini istemediği, diğer 17 adayın bu soruya Evet cevabı verip, aralarında Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö14, Ö17 adaylarının bu dersin zorunlu olması, Ö1, Ö3, Ö10, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18 adaylarının da bu dersin seçmeli ders olması gerektiğini düşündüğü yorumlarında görülmektedir.

3.2. Öğretim Elemanları

Bu bölümde, gönüllü 11 öğretim elemanı ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcılar "ÖE1, ÖE2, … Ö11" şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılardan bazılarının örnek ifadelerine yer verilmiştir.

Çizelge 5. Öğrencilerini Doğaçlamaya Teşvik Etmelerine İlişkin Görüşleri

	n	***%***
Evet	9	81,82
Hayır	2	18,18
Toplam	11	100,00

Araştırmaya katılan Öğretim Elemanlarının; 9'u bu soruya Evet 2'si Hayır cevabını vermiştir. ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9 adayları Evet cevabını verirken, ÖE10 ve ÖE11 adayları ise Hayır cevabını vermiştir.

Çizelge 6. Doğaçlamanın Çalgı Çalmanın Gelişime Katkısına İlişkin Görüşleri

	n	***%***
Evet	9	81,82
Hayır	0	0,00
Kısmen	2	18,18
Toplam	11	100,00

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

Araştırmaya katılan Öğretim Elemanlarının; 9'u bu soruya Evet, 2'si Kısmen cevabını vermiştir. Hayır cevabını veren hiç bir Öğretim Elemanı olmamıştır. ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10 adayları Evet cevabını vermiş olup, ÖE4, ÖE11 adayları Kısmen cevabını vermiştir.

Çizelge 7. Öğretim Elemanlarının Öğrencilerinin Farklı Müzik Türlerinde Doğaçlama Yapmalarını Desteklemesine İlişkin Görüşleri

	n	***%***
Evet	10	90,91
Hayır	1	9,09
Toplam	11	100,00

Araştırmaya katılan Öğretim Elemanlarının; 10'u bu soruya Evet, 1‘i Hayır cevabını vermiştir. ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE5, ÖE6 ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10 adayları Evet cevabını verirken, Hayır cevabını veren bir tek ÖE11 adayı olmuştur.

Çizelge 8. Öğretim Elemanlarının Doğaçlama Çalışmaları Yapma Durumları

	n	***%***
Var	6	54,55
Yok	5	45,45
Toplam	11	100,00

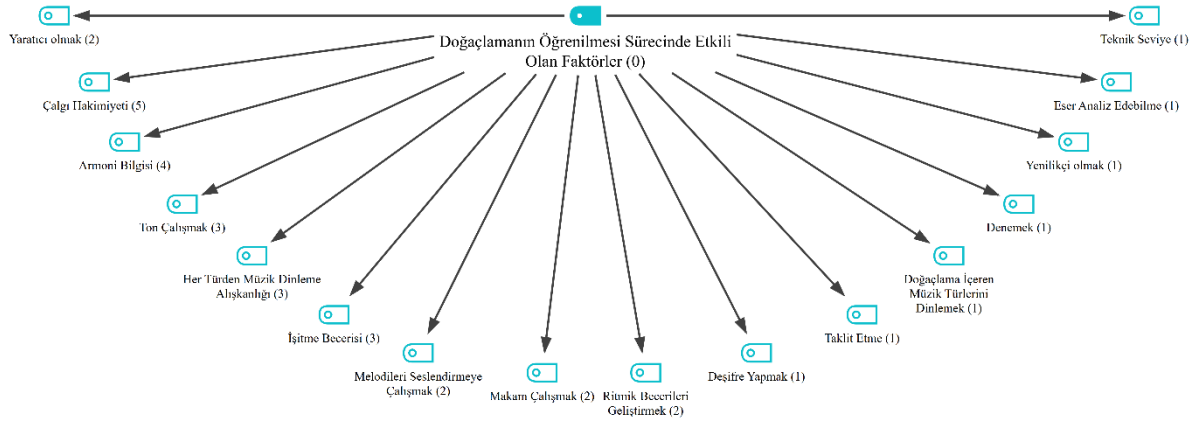
Çizelge 8 incelendiğinde; Araştırmaya katılan Öğretim Elemanlarının; 6'sının doğaçlama hakkında çalışmasının olduğunu, 5‘inin ise çalışmasının olmadığını belirttiği görülmektedir. ÖE2, ÖE3, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8 adaylarının bu soruya Var cevabını verdiği, ÖE1, ÖE4, ÖE9, ÖE10, ÖE11 adaylarının doğaçlama hakkında çalışmalarının olmadığı cevabını verdiği görülmüştür.

Bu çalışmalardan bazıları ÖE6’nın Koral yapı ve Vokal tekniklerinde armonik değişimlerle cümle çalışmaları, ÖE2’nin Klasik, Jazz ve Modal yapılarda denemeler yapıp, çıkan temaları düzenleyip beste çalışmaları yapması, ÖE7’nin internetten bir şarkı açıp doğaçlama yapmaya çalışması, ÖE3’ün farklı motif ve ses egzersizlerinden oluşan deneme çalışmaları yaptıklarını yorumlarında belirtmişlerdir.

PROCEEDING BOOK

ISBN NR: 978-625-6283-32-9

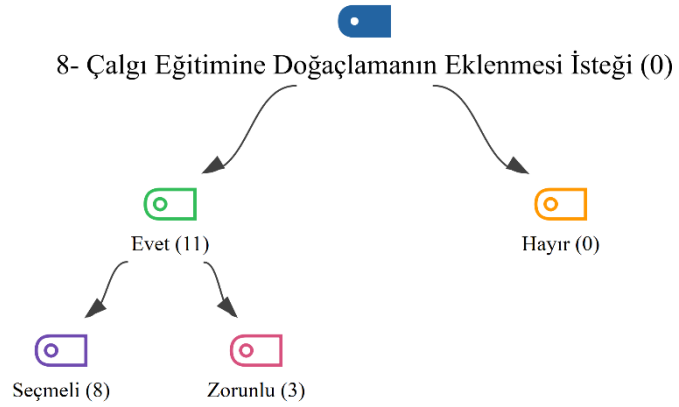
Hiyerarşik Kod Modeli

Görsel 8. Doğaçlamanın Öğrenilmesi Sürecinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Görüşleri

Görsel 8'e göre Öğretim Elemanları adaylarının yorumları sıralandığında; Çalgı Hakimiyeti (5), Armoni Bilgisi (4), Ton çalışmak (3), Her türden müzik dinleme alışkanlığı (5), İşitme Becerisi (3), Melodileri seslendirmeye çalışmak (2), Makam çalışmak (2), Ritmik becerileri geliştirmek (2), Yaratıcı olmak (2), Deşifre yapmak (1), Taklit etmek (1), Doğaçlama içeren müzik türlerini dinlemek (1), Denemek (1), Yenilikçi olmak (1), Teknik seviye (1), Eser analiz etme (1) şeklinde görüş bildirdikleri Hiyerarşik Kod Modelinde görülmektedir.

Buradan *çalgı hakimiyetinin önemi*, *her türden müzik dinleme alışkanlığı*, *armoni bilgisi* ve *ton (dizi)* çalışmanın doğaçlamanın öğrenilmesi sürecinde tercih edildiği anlamı çıkarılmaktadır.

Görsel 9.Öğretim Elemanlarının Çalgı Eğitimine Doğaçlamanın Eklenmesi İsteğine İlişkin Görüşleri

Tüm öğretim elemanlarının bu soruya Evet cevabı verdiği görülmektedir. Ayrıca ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE7, ÖE8, ÖE10 ve ÖE11 kodlu öğretim elemanlarının bu dersin seçmeli olması gerektiğini, ÖE5, ÖE6, ÖE9 kodlu öğretim elemanlarının ise bu dersin zorunlu ders

PROCEEDING BOOK

olması gerektiğini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Burada dersin zorunlu tutulmayıp, doğaçlama yapmayı sevmeyen ve tercih etmeyen öğretmen adayları için demokratik bir seçim hakkı tanınmak istendiği sonucu çıkarılabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Katılımcı öğrenci adaylarının verdiği cevaplar incelendiğinde, toplam 18 öğrenci arasından 17'si doğaçlama yaptığını ve doğaçlama ile ilgili müfredata bir ders konması gerektiğini belirtmiştir. Bu öğrenciler, doğaçlamanın kendileri ve müzik gelişimleri için birçok faydasından bahsetmiştir. Doğaçlama yapamayan tek adayın, bir parçayı farklı tonlardan çalma becerisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum, parçalarına spontane ve hızlı bir şekilde eşlik edememe ve ileriki zamanlarda pratiklik eksikliği çıkaracağı görüşünü doğurmaktadır. Adayların doğaçlama yapmak istedikleri müzik türü incelendiğinde, doğaçlamaya çok elverişli olan ve farklı armoniler içeren Jazz müziğine ilgileri göze çarpmaktadır.

Öğretim elemanlarının verdiği cevaplara göre, genel olarak öğrencilerinin doğaçlama yapmalarını desteklediklerı, %50'sinin doğaçlama hakkında kendi çalışmaları olduğu ve tüm adayların müfredata doğaçlama ile ilgili bir dersin eklenmesini istediği görülmektedir. Öğretim elemanları doğaçlamaya büyük önem vermektedir. Ancak öğrencilerin bu konuda zorunlu tutulmayıp, isteyen öğrencilerin tercih etmesi için seçmeli olması gerektiğini de bildirmişlerdir. Katılımcı öğrenci adaylarının büyük çoğunluğu, doğaçlamanın müzik gelişimleri için faydalı olduğunu belirterek, müfredata doğaçlama ile ilgili bir ders eklenmesini istemiştir. Öğretim elemanları da bu görüşü desteklemekte ve doğaçlamaya büyük önem vermektedir.

Apaydın'ın (2022) çalışması, etkinlik odaklı müzik eğitimi yaklaşımının öğrencilerin doğaçlama ve yaratıcılık becerilerini nasıl geliştirdiğini incelemektedir. Araştırma, öğrenci merkezli eğitim yöntemlerinin, özellikle yapılandırmacı eğitim anlayışının, müzik eğitimi üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamaktadır. Uğurluol ve Onuray Eğilmez'in (2023) araştırma bulgularına göre, müzik öğretmeni adaylarının piyano eşliği yapma yeterlik algılarına bakılmış ve ortalamanın üzerinde olduğu bulunmuştur. Cinsiyet ve mezun olunan lise türüne göre anlamlı fark bulunmamış, ancak öğrenim yılına, piyano çalma süresine ve doğaçlama yapma durumuna göre anlamlı farklar tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, piyano ile eşlik yapma derslerinin müzik öğretmenliği programlarında yer alması gerektiği önerilmiştir. Ayrıca doğaçlama yapma durumuna göre anlamlı farklar çıkması, çalışmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Kandemir'in (2009) çalışması, ilköğretim müzik derslerinde Orff yaklaşımıyla yapılan doğaçlama çalışmalarının öğrencilerin müzikal yaratıcılık süreçlerine etkisini incelemektedir. 4. sınıf öğrencileri üzerinde doğaçlama çalışmalarının müzikal yaratıcılığa olan etkileri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, Orff yaklaşımıyla yapılan doğaçlama çalışmalarının öğrencilerin *müzikal yaratıcılık* düzeylerinde anlamlı bir artış sağladığını göstermektedir. Bu sonuç da araştırmamızın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Özkeleş (2017) çalışmasında araştırmamızın bulgularını destekleyici şu cümlelere yer vermiştir:

> "Doğaçlama yapmanın en kolay yolu ise deneme, tekrar ve tekrar denemedir. Yapılan ilk denemelerde müzikal açıdan nitelikli veya beğeni anlayışından yoksun doğaçlamaların ortaya çıkabileceği bir gerçektir. Bu gerçeklerle yüzleşmeden önce

PROCEEDING BOOK

izlenilmesi gereken ilk ve sonu olmayan yol, 'dinleme'dir. Doğaçlamada kendiliğindenlik sürecinin en önemli parçasını oluşturan dinleme, kişinin iç dünyasıyla başlar. Ve doğaçlamaya dinleme ile atılan her adımı yaratmanın tazelenme hissini her daim canlı tutar."(s. 204)

Bu durum, müfredatta çalgı eğitimine doğaçlama dersinin seçmeli olarak eklenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayanarak, çalgı eğitimi müfredatına doğaçlama ile ilgili bir ders eklenmesi önerilmektedir. Bu dersin içeriğinde şu unsurlara dikkat edilebilir:

- Temel Doğaçlama Teknikleri: Öğrencilere doğaçlamanın temel prensipleri ve teknikleri bir plan doğrultusunda öğretilebilir.
- Uygulamalı Doğaçlama Çalışmaları: Öğrencilerin pratik yaparak doğaçlama becerilerini geliştirebileceği atölye çalışmaları yapılabilir.
- Çeşitli Müzik Türlerinde Doğaçlama: Jazz ve Blues gibi doğaçlamaya elverişli müzik türlerinde uygulamalı çalışmalar yapılmalıdır. Ardından Türk Pop Müziğinde doğaçlamalar geliştirilebilir.
- Farklı Tonlardan Çalma Becerisi: Öğrencilerin bir parçayı farklı tonlardan çalma yeteneklerini geliştirmeye yönelik dizi çalışmaları ve egzersizler yapılabilir.

Bu öneriler doğrultusunda oluşturulacak bir ders, öğrencilerin doğaçlama becerilerini geliştirerek müzikal pratikliklerini artıracaktır. Ayrıca bu alanda yapılacak deneysel çalışmalar da konunun derinlemesine incelenmesine fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Apaydın, Ö (2022). Doğaçlama ve Yaratıcılığın Gelişmesinde Etkinlik Odaklı Müzik Eğitimi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (2).

Aytemur, B. (2022). Müzik Araştırmalarından Bilimsel Yöntem ve Yaklaşımları. Nobel Yayınları (233-263.ss.)

Güleç, G., Keman Çalmada Doğaçlama Çalışmalarının Öğrencilerin Müzikal Yaratıcılık Ve Keman Çalma Performansları Üzerindeki Etkileri Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Enstitüsü, Ankara, 2017.

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1824029 (Erişim tarihi: 29.08.2022)

Kandemir, T., İlköğretim sınıf müzik eğitiminde Orff yaklaşımıyla doğaçlama çalışmalarının müziksel yaratıcılık sürecine etkisi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2009.

Özkeleş, S., (2017). Müzik sanatında doğaçlama. İmik, Ü. (Ed.), *Sanat ve Tasarım Yaklaşımları* içinde (s. 175-208). Gece Kitaplığı.

Uğurluol, G. D. & Onuray Eğilmez, H.(2023). Müzik öğretmeni adaylarının piyano ile eşlik alanında yeterlik algıları. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24*(44), 311-324. https://dx.doi.org/10.21550/sosbilder.1142044

Yıldız, S., Öğretim Üyelerinin Üniversite, Akademisyenlik Mesleği, Bilimsel Araştırma, Öğretim ve Öğrenci Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, 2014.

SELÇUK 10. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

CERTIFICATE OF ACHIEVEMENT

THIS CERTIFICATE IS PROUDLY PRESENTED TO:

Prof. Dr. Begüm ÖZ

IN ORAL PRESENTATION, RECOGNITION AND APPRECIATION OF RESEARCH CONTRIBUTION TO SELCUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES,
HELD ON JUNE 21 - 23, 2024 - KONYA
WITH THE PAPER ENTITLED
'' MÜZİK EĞİTİMİNDE DOĞAÇLAMA: ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ YAKLAŞIMLARI ''

Prof. Dr. Başak HANEDAN

Assoc. Prof. Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ

www.selcukkongresi.org

nr. : 2024/2106-081

SELÇUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
June 21 – 23, 2024
Konya

NO : **IAC- 20S - 2024. 101B– 871**
Subject: Acceptance letter 17/06/2024

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erdi ÇIRACIOĞLU
Prof. Dr. Begüm ÖZ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,

We are delighted to announce that your "**MÜZİK EĞİTİMİNDE DOĞAÇLAMA: ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ YAKLAŞIMLARI"** study, which you submitted to present orally at "SELÇUK 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES" on June 21 – 23, 2024, has been accepted. Your study confirmed after two blind peer-review.

The paper you will present orally at our conference will publish in the proceedings book of the conference.

We look forward to receiving your completed registration and seeing you in Konya, Turkiye.

Sincerely Yours,

Prof. Dr. Başak Hanedan

www.akademikongre.org